



GUNNES • FELAG

TJUGO • ÅR

2004~2024

BEGYNNELSEN

En dag 2004 samlades en liten grupp människor utanför kokhuset på Gunnes gård för att diskutera uppstarten av en vänförening till gården, som drevs och drivs av Upplands Väsby kommun. De förenades av ett intresse av historia, arkeologi och hantverk.

Beslutet togs, föreningen bildades och man enades efter en tid om namnet Gunnes felag.

Felag är ett fornnordiskt ord för kamratskap. Ordet är uppbyggt av ordet fé (fä/boskap, rikedom) och ett ord som betyder ungefär "att fastställa egendom tillsammans". Från ordet felag kommer engelskans fellow, danskans fælle och norskans felle. Orden felag och felagi förekommer på många runstenar. I dessa sammanhang betyder orden oftast kamrat eller vapenbroder.

Gunnes gård är en rekonstruerad gård från 1000-talet e. kr. På platsen den är uppbyggd har det bott människor åtminstone från järnåldern. Den rekonstruerade gården låg dock i Pollista i Bålsta.



Foto: Gunnes gårds hemsida U280 foto: runkartan.se

U281 foto: wikipedia

Här finns ett gravfält med flera mindre gravhögar. Det finns också två vackra runstenar inom gårdens område.

Den ena, U280 har inskriptionen "Vébjörn lät hugga stenen efter Gunnis dotter, sin hustru".

Gunnes gård har fått sitt namn efter runskriften, där man kan förstå att Gunne var en storman, så viktig att man valde att hugga in hans namn istället för hans dotters, som ju stenen var ägnad till.

DE • FÖRSTA • ÅREN

När föreningen väl var bildad började föreningen, med inspiration från andra föreningar att bygga upp en verksamhet. Det första var att tillverka vikingatida dräkter. I början var det kanske inte så historiskt korrekt. Det var inte lika lätt 2004 att få tag i rätt material som det är nu. Man började att lära sig olika vikingatida hantverk, som bräckbandsvävning, nålbindning, smide, glaspärletillverkning och handsömnad. Det ingen inom föreningen hade kunskaper om skaffade man sig genom att bjuda in någon som kunde lära medlemmarna. Så småningom kunde de pryda sina dräkter med band och höll sig varma om fötterna i nålbundna sockor.

De lärde sig om hur man kan färga garn och tyger med växter, hur man syr sina egna skor och hur man lagar mat över öppen eld. De blev kanske lite väl entusiastiska över det där med växtfärgning, för den första handsmidda grytan som föreningen köpte var ägnad åt just det och inte matlagning. Prioriteringarna har sedermera ändrats en aning.

När verksamheten hade kommit igång vidgade de också vyerna och tog sig iväg till olika vikingaeven och skaffade sig kontakter med andra föreningar. Med event uppstod behov av tält att bo i så föreningen byggde 2005 ett stort A-ramstält som bestoddes och ägdes av Gunnes gård. Detta var dock lite överdimensionerat i virket och blev mycket otympligt att transportera, så det användes mest hemma på gården. Vartefter byggde sig flera av medlemmarna egna mindre tält. 2010 införskaffades ett saxiskt tält från tentorium och ett par år senare köptes ytterligare ett. Dessa används fortfarande.



Föreningen växte så sakteliga, både genom nya intresserade som sällade sig till sällskapet och genom de som föddes in i den. Vuxna och barn träffades på söndagarna och hantverkade tillsammans. Barnen kunde fritt få röra sig på gården bland djuren och det hände väl att en och annan fårlort inmundigades, men det är bara stärkande för immunförsvaret.



Gunnes felag är en utpräglad hantverksförening och det är många historiska hantverk som genom åren har passerat medlemmarnas händer. Förutom hantverk har en del träffar ägnats åt bågskytte, runstensrallyn, museibesök och promenader i snön för att testa vinterutrustningen.



VINTRAR • PÅ • ABF

Under vintern går Gunnes gård in i viloläge och föreningen skapade därför tidigt ett samarbete med ABF i Upplands Väsby, där träffarna kunde pågå även under kalla vintersöndagar. ABF har också gett ekonomiskt bistånd då vi har haft träffarna i form av väncirkel. Det ger också andra möjligheter för hantverkande än utomhus på gården, där föreningen alltid har stävat efter att vara en del av upplevelsen för besökarna och därför inte har modernsaker framme. På ABF kan man ha föredrag med bildspel, hantverk där man behöver bord, text tillklippning av tyger. De senaste åren har man även kunnat koppla upp träffarna på ABF via zoom så att medlemmar som inte har möjlighet att åka dit ändå kan vara med på ett hörn. Detta var särskilt användbart under pandemin, då föreningens verksamhet kunde vara igång på ett säkert sätt med digitala träffar..



LÄDER • OCH • SKINN

Skosömnad var i början en nödvändighet, då det var svårt att få tag i färdiga vikingatida skor att köpa. Läder köptes in och en av medlemmarna, som var bra på skosömnad höll kurs. Efter några månader hade de flesta medlemmarna snygga vikingaskor. Genom åren har skokurserna återkommit och nya medlemmar skapat sig sina egna skodon.



Garvning med fett och bark för att göra eget läder och skinnfällar är en populär men arbetsintensiv aktivitet. Fiskskinn är bra och lättillgängligt för att lära sig teknikerna innan man ger sig på större projekt.



VÄXTFÄRGNING

Att färga garn och tyg har sedan början varit en favoritsysselsättning som utövats i ur och skur. Som sagt var den första historiskt korrekta grytan föreningen införskaffade ägnad specifikt åt växtfärgning och inte matlagning. Det som använts för färgning är bl a björklöv, krapprot, indigo, vejde, vassvippor, renfana, lavar, valnötsskal och ekollon. Vartefter grytorna bubblar lyfts garnhärvor och tyger med vackra färger i gult, blått, rött och brunt upp ur dem och hängs på tork. Det pryder både Gunnes gård och används till att pryda även medlemmarna i föreningen.



KERAMIK

Många arkeologiska fynd från vikingatiden består av keramik och keramikfragment.



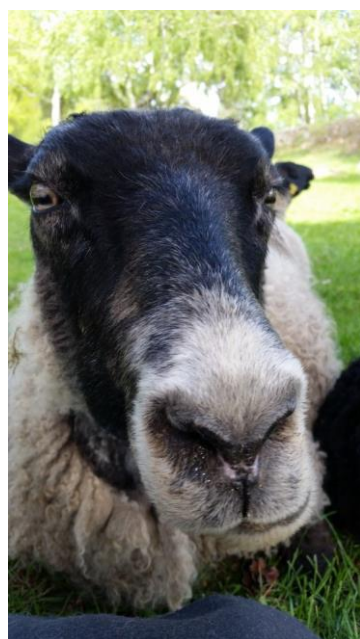
Det är därför naturligt att en vikingaförening ägnar sig åt att på traditionellt sätt tillverka just keramik. Under vintern pågår arbete med lera på ABF, där tillverkas krus, byttor, oljelampor, pärlor, skålar mm.

Under sommaren bränns det torkade lergodset i grop på Gunnes gård med varierande resultat. Jubelropen skallar när ett föremål kommer oskadat ur gropen och sedan kan användas för mat, dryck eller att lysa upp mörka kvällar i stavhuset.



HANTVERK • MED • LIN • OCH • ULL

På Gunnes gård går får och betar och ull var väldigt viktigt på vikingatiden för att hålla sig varm. Därför är allt hantverk med ull en viktig del av föreningens verksamhet. Det spinnns garn, nålbinds, tovas, vävs, sys kläder och så färgas ullgarn och ulltyg. Även några medlemmars egna tält är sydda av ulltyg. Föreningen odlar lin på en liten del av gårdens odling och har arbetat med att bereda linet, spinna och väva med garnet.



METALLHANTVERK

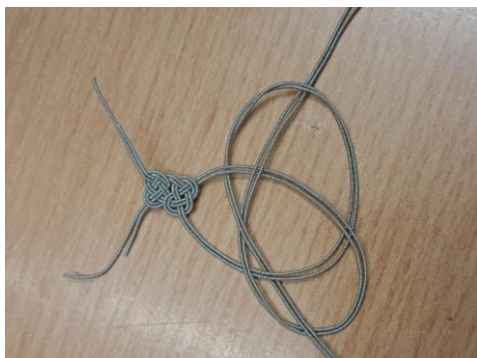
Då och då samlas medlemmar i Gunnes gårds smedja och arbetar med järn. Man turas om med att pumpa med bälgarna och att banka och forma det glödgade järnet.



2006 var det stora projektet att gjuta brons med förlorat vax påbörjades på ABF med att gjuta tenn i gjutsand och sen tillverkades deglar, vaxformar och gjutformar och sedan vidtog ett ivrigt experimenterande på gården. Det visade sig vara komplicerat, det var svårt att få hela gjutformen fylld med bronset.



Föreningen har anordnat workshops i posamenttillverkning på ABF. Det är ett pillrigt men roligt hantverk med spunnen tenntråd, men det är en härlig känsla att kunna pryda sin dräkt med resultatet.



VIKINGATIDA • DRÄKTER

Gunnes felags medlemmar syr de flesta av sina vikingatida kläder själva. De första åren var det mesta sytt på symaskin med bara de synliga sömmarna handsydd, men vartefter sömnadskunskaperna och ambitionerna ökade har fler och fler sytt sina kläder för hand. En del spinner till och med egen sytråd. På vikingamarknader införskaffas vackra tyger i ull och lin att tillverka kläderna av och en del färgas med växter på Gunnes gård. Vi tillverkar egna brickvävda band och posamet att pryda kläderna med. Av garn vi färgar nålbinder vi och väver plagg. Vi tillverkar väskor, skor och andra tillbehör till dräkten. "Bling bling" som spännbucklor, spännen, ringspännen, halsband, pärlor, bältesbeslag mm hittar vi också hos skickliga hantverkare på vikingamarknader. Vill man vara riktigt fin syr man på en bit siden på sin dräkt. När det är hantverk på gården är utstyrseln praktisk och enkel, men på event tar medlemmarna på sina finare kläder.



MYS • MAT • OCH • LÄGERLIV

Umgänget på gården, ABF och i vårt läger på vikingamarknader är en av de bästa sakerna med att vara med i Gunnes felag. Gemensamt hantverk i solen. Vi lagar mat tillsammans över öppen eld och äter tillsammans, fikar, tar oss ett och annat krus mjöd och öl och bara är. Någon plockar fram en säckpipa eller en trumma. Mörkret sänker sig. Elden sprakar. Samtalet pågår. Mys.



VIKINGATIDA • HÖSTMARKNAD

Redan 2004 hölls den första vikingatida höstmarknaden på Gunnes gård, i samarbete mellan föreningen och gården. Den var ganska liten i början, men har genom åren vuxit allt mer och är idag en av de mysigaste och mest populära marknaderna i vikingakretsar. Strävan har alltid varit att hålla en hög nivå på det hantverk som säljs. Aktiviteterna har varierat genom åren, te x uppvisning av vikingatida stridskonst, gycklare, musik med Medvind, Per Runberg, mfl, skådespel, sagoberättande, uppvisning av kläder, föreläsningar och workshops. Vädrets makter har ibland bjudit på strålande sol och ibland på ösregn. När pandemin kom till landet 2020 fick marknaden ställas in, men året efter kunde man hålla öppet med noggrant räknande av antal besökare inne på gården.



GROPHUSET

2022 fick Gunnes felag förtroendet från Gunnes gård att ansvara för det lilla grophuset. Grophus var troligen hantverkshus på vikingatiden och det passar ju väldigt bra för en hantverksförening. När huset byggdes hjälpte föreningen till med att lägga grästorvor på taket. Sedan föreningen fick ansvaret har medlemmar utfört underhåll som justering av dörren och en grind har tillverkats så att huset kan vara öppet att titta in i för besökare. Föreningen förvarar bl a en varptyngd vävstol inne i huset. Hantverksträffarna på gården hålls numera oftast utanför grophuset, där det även finns en eldstad för matlagning, keramikbränning, växtfärgning mm.



FALLNA • HJÄLTAR

När en förening har funnits i 20 år händer det ibland att medlemmar lämnar den här världen. Ibland efter ett långt liv, ibland efter ett alltför kort.

Vi vill här ägna en sida åt att minnas de som inte längre finns med oss.



INGEMAR • STRÖMBERG

En skicklig plåtslagare och smed som bidrog med mycket kunskap i arbetet med metall i föreningen.

CHRISTER • "KIDDE" • GERNELIN

Var felagets ordförande i sju år och bidrog till god stämning och gemyt. Sågs sällan utan sin ikoniska grävlingväska. En skicklig snickare. Var även aktiv som kämpe i Huskarlarna.



KARIN • OCH • BJARNE • KEVIN

Bjarne var en seglare av rang och tog med sig Karin i segelbåten över till Åland flera gånger för att delta i föreningens lägerliv på Saltviks vikingamarknad.

Karin var under hela sitt liv en flitig handarbetare och tyckte om att sitta i solen utanför kokhuset med slynggaffeln och en fika..



STYRELSE • ÅR • FÖR • ÅR

- 2004
Ordförande: Anne Berit Lavold
Kassör: Anna Flodell Lindberg
Sekreterare: Mari Högberg
- 2005
Ordförande: Anne Berit Lavold
Kassör: Anna Flodell Lindberg
Sekreterare: Peter Bivesand
- 2006
Ordförande: Anne-Berit Lavold
Sekreterare: Malin Stålhandske
Kassör: Lena Wahlberg
- 2007
Ordförande: Anne-Berit Lavold
Sekreterare: Malin Stålhandske
Kassör: Emelie Claesson
Ledamöter: Margareta Nilsson, Per-Åke Lindberg
- 2008
Ordförande: Per-Åke Lindberg
Kassör: Emelie Claesson
Ledamöter: Margareta Nilsson
Marielle Blid Barret,
Lena Fjellberg
- 2009
Ordförande: Per-Åke Lindberg
Kassör: Emelie Claesson
Ledamöter:
Lena Fjellberg, Margareta Nilsson,
Marielle Blid Barret
- 2010
Ordförande: Christer Gernelin
Kassör: Emelie Claesson
Sekreterare: Lena Fjellberg
Ledamöter: Ingemar Strömberg, Mariana Broo
- 2011
Ordförande: Christer Gernelin
Kassör: Mariana Blid Barret
Sekreterare: Lena Fjellberg
ledamöter: Margareta Nilsson och Fiffi Skalleberg
- 2010
Ordförande Christer Gernelin
Kassör: Mariana Blid Barret
Sekreterare: Lena Fjellberg
Ledamöter: Margareta Nilsson, Fiffi Skalleberg
- 2013
Ordförande: Christer Grenelin
Kassör: Marianne Berndt Stange
Sekreterare: Margareta Nilsson
Ledamöter: Lena Fjellberg, Fiffi Skalleberg
- 2014
Ordförande: Chister Gernelin
Kassör: Marianne Berndt Stange
Sekreterare: Margareta Nilsson
Ledamöter: Kjell Eriksson, Lena Fjellberg
- 2015
Ordförande: Christer Gernelin
Kassör: Per-Åke Lindberg
Sekreterare: Margareta Nilsson
Ledamot: Lena Fjellberg, Kjell Eriksson
- 2016
Ordförande: Christer Gernelin
Kassör: Per-Åke Lindberg
Sekreterare: Emelie Claesson
Ledamöter: Sara Nyström, Lena Fjellberg
- 2017
Ordförande: Lena Fjellberg
Kassör: Per-Åke Lindberg
Sekreterare: Emelie Claesson
Ledamot: Sara Nyström, Johan Idstam
- 2018
Ordförande: Lena Fjellberg
Kassör: Per-Åke Lindberg
Sekreterare: Emelie Claesson
Ledamöter: Sara Nyström, Johan Idstam
- 2019
Ordförande: Lena Fjellberg
Kassör: Johan Idstam
Sekreterare: Emelie Claesson
Ledamöter: Johanna Janzén, Sara Nyström
- 2020
Ordförande: Anna-Maria Odén
Kassör: Johan Idstam
Sekreterare: Emma Lager
Ledamot: Kai Himmanen och Johanna Janzén
- 2021
Ordförande: Anna-Maria Odén
Kassör: Kai Himmanen
Sekreterare: Emma Lager
Ledamot: Helle Jensen-Üglehutt, Susanne Strand, Johanna Janzén
- 2022
Ordförande: Johanna Janzén
Kassör: Kai Himmanen
Sekreterare: Emma Lager
Ledamöter: Karin Blom, Helle Jensen-Üglehutt, Susanne Strand
- 2023
Ordförande: Johanna Janzén
Kassör: Erik Lindgren
Sekreterare: Emma Lager
Ledamöter: Helle Jensen-Üglehutt, Carina Larsson, Margareta Eriks-
son, Karin Blom

TJUGO • ÅR • OCH • VIDARE • IN • I • FRAMLIDEN

Gunnes felag är en mötesplats för människor med intresse av historia och historiskt hantverk. Men det är också en gemenskap där alla får vara sig själva. Man kan komma till en träff och inte vara riktigt på topp, det är OK. (Och oftast lämnar man träffen och mår ganska mycket bättre.) Man kan prata om allt möjligt medan man hantverkar. Man kan komma och bara vara utan att göra ett dyft. Det kanske är en period när man inte orkar delta i träffar alls och det är också helt OK. Man är välkommen närhelst man vill och orkar.

Gemenskapen har hjälpt medlemmarna genom olika jobbiga skeenden i livet. Grunden till Gunnes gård är alltid öppen (bildligt talat). Fanan med Gunnes felags logga som invigdes 2019 skvallrar om vad föreningen handlar om. Runtexten lyder:

”Gunnes felag reste sten för hantverk, glädje och vänskap. Fränder höj en skål!”

En medlem delar med sig:

”Ett tack till hela felaget, som var en viktig bit av min rehab från sjukskrivning när jag mådde som sämst! Jag har fått pussla ihop mig själv igen och hittat tillbaka till mig själv, och samtidigt hittat riktiga guldklimpar till människor med så öppna hjärtan!

Ni inspirerar mig till så mycket mer än hantverk (även om det är fantastiskt!)

Ni är min vikingafamilj, hurra för er!”



Denna jubileumsskrift är författad av

Anna Flodell Lindberg och Anna-Maria Odén i augusti 2024.

Alla foton av Anna Flodell Lindberg, Anna-Maria Odén eller är tagna från Gunnes felags instagramsida om ej annat anges.

Vill du bli medlem i Gunnes felag är du varmt välkommen!

Information om hur du blir medlem finns på vår hemsida www.gunnesfelag.nu där också vårt kalendarium finns.

Man kan även maila oss på kontakt@gunnesfelag.nu

Du hittar oss även på Instagram @gunnesfelag och där finns även ett konto för den vikingatida höstmarknaden på Gunnes gård på @gunnesvikingamarknad

Gunnes felag 2024

